

kunnen onderduiken maar zijn vrouw niet in de steek had willen laten; Elsa Maris bij wie Hartogh na de overval overnacht had, en Antje Roos die de koffer met Bloemgartens 'uniform' bij zich thuis verborgen had. Bloemgartens moeder werd natuurlijk ook gearresteerd – zij werd naar Sobibor gezonden.

Nòg meer personen kreeg de *Sicherheitspolizei* binnen enkele dagen in handen: eerst Reitsma (15 april), vervolgens (17 april) de Amsterdamse agent Cornelius Roos die Bloemgarten kopieën van politieberichten verstrekt had (die waren gevonden), tenslotte de architect Limperg. Onder de papieren van Reitsma had de *Sicherheitspolizei* namelijk een notitie aangetroffen met betrekking tot een ontmoeting die Sandberg op 22 april in een bos bij Bussum met Limperg zou hebben. Limperg werd daar gearresteerd (bij hem thuis stond nog de schaal met de lauwerkrans en het woord 'held'), Sandberg kwam niet opdagen. Deze, die in Amsterdam een vrij bekende figuur was, had van van der Veen instructie gekregen, zich zorgvuldig ergens in het land schuil te houden.¹

Van diegenen wier namen wij noemden, bleven alleen Gerrit van der Veen, Sandberg, Berkovich, Mechteld van Hardenbroek, Nel van den Brink, Dionysius Remiëns en Johannes de Roos (de man die in Oss schietlessen gegeven had²) op vrije voeten.

Negen personen waren het Amsterdamse bevolkingsregister binnengedrongen – van hen had de *Sicherheitspolizei* er in een tijdsverloop van twee weken (1–15 april) acht in handen gekregen. De beloning van f 10 000 werd verdeeld: f 6 500 werd uitbetaald aan de NSB'er Teunissen, f 2 000 aan de NSB'er de Roo en de rest, f 1 500, schoof de *Kriminalsekretär* van de *Sicherheitspolizei* die het onderzoek geleid had, aan een bevriende *V-Mann* toe, de Amsterdamse caféhouder Jan Kemp die, schijnt het, bij de opsporing van enkele daders geholpen had maar omtrent wiens rol niets naders bekend is; Kemp is eind '43 in opdracht van de Raad van Verzet geliquideerd.

★

¹ Sandberg heeft eerst bij Gennepe, vervolgens in de Betuwe ondergedoken gezeten; tot in de zomer van '44 zond hij van der Veen af en toe een rapport met militaire observaties en ook voerde hij periodiek nog besprekingen met van der Veen en Duwaer over het werk van de Persoonsbewijzen centrale. In het land deden enkele gefingeerde brieven van Sandberg de ronde ten bewijze dat hij in Zwitserland zou zitten. ² De naam van de Roos was nog niet genoemd toen hij er op 11 april '43 door een Rijksduitser op betrapt werd in zijn hutje explosieven te vervaardigen. De Roos schoot de man neer en dook onder.